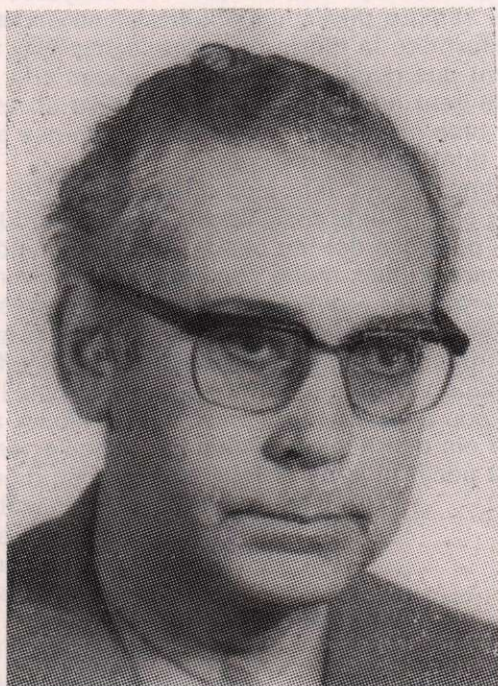

Perdurable companyia

Fa uns quants mesos que el nostre poble té en les seves mans el llibre de poemes de mossèn Jaume Rafanell, selecció de les seves poesies escrites al llarg de més de vint-i-cinc anys i en molt diversos escenaris, acabant en un grapat d'escrites a Castellar on podem reconèixer la nostra rodalia i el nostre ambient.

Un poeta, Carles Riba, al fer la presentació d'una selecció de les poesies d'un altre gran poeta, mossèn Jacint Verdaguer, deia que triar era opinar. Si és així, el qui fa una selecció ha de regir-se per una triple fidelitat si vol que aquesta opinió sigui imparcial i generosa. Fidelitat a l'autor procurant fer la que ell mateix hauria fet; fidelitat al seu propi gust i criteri personal, i també, per últim, fidelitat a la intenció dels que li han fet l'encàrrec. Ha de ser, tot plegat, una tasca ben difícil i delicada i només podríem fer una valoració d'aquesta selecció tenint a la vista tota l'obra de l'autor i potser veuríem que cadascú de nosaltres hauria fet la tria d'una altra manera. Però, amb tot, la selecció de mossèn Balasch mereix una altra estima perquè, precisament al seguir l'obra de mossèn Jaume per ordre cronològic, ha sigut la manera fidel que ha trobat per apropar-nos a l'evolució ascendent i a la vegada ondulant de l'esperit de l'autor i d'apropar-nos, també, al misteri que és tota vida humana. Misteri que es fa present en un sonet sense data i que el seleccionador posa entre l'estada a Castellar i el viatge a Grècia. Sonet bellíssim i que encara ho sembla més al no poder situar-lo ni en el temps ni en l'espai.

Ja que es diu en el pròleg que mossèn Jaume llegia amb preferència a Verdaguer i a Costa i Llobera perquè eren del mateix ofici clerical, no ha d'estranyar-nos que tingués idees valentes i que mossèn Balasch el qualifiqui d'àcrata. Ja és ben sabut que l'ardent caritat que mossèn Cinto sentia i practicava envers els desposseïts li va valdre ser malvist i perseguit. I de Costa i Llobera, tan serè i tan senyor, tenim que en un dels seus poemes, l'anomenat «Dies malalts», ens diu:

Oh! quan una època, una raça
sent el teu pes tardor fatal,
com oprimint la vida escassa,
benhaja el punt en que amenaça
cenyit de llamps un temporal!

Bons mestres per tant els dos clergues poetes per aprendre-hi de no tenir por de sentir, de pensar i d'expressar. Molt de témer que un poeta trasplantat d'un inquiet Cornellà a un massa tranquil Castellar podia contagiar-se de l'apatia, el temor i l'escepticisme que es diu que caracteritzen el nostre poble, però veiem que ja en poesies datades aquí és encara valent, i és de destacar el petit poema anomenat «Follia del Crit», que és gairebé una pinzellada que va dibuixar aquí després d'un moment d'intensa solidaritat viscut en una anada a Barcelona.

Però no seria just recomanar que es llegeixi amb preferència aquest o aquell poema del llibre. Seria limitar-se molt. Més aviat s'hauria de fer al contrari: no limitar-nos a fer una selecció dintre d'una altra. Hem de voler coneixer més l'obra de mossèn Jaume i, com que molts castellarencs guarden «Forges», tenim al nostre abast llegir, rellegir, aquells requadres que hi feia cada setmana en la segona pàgina i que són petits poemes en prosa. Com que recordo haver-li dit com m'agradaven i m'interessaven, ara estic contenta d'haver-li fet aquest sincer elogi espontani. Moltes de les poesies fetes a Castellar reflexen soledat. Serà la soledat pròpia del clergue però potser és també la soledat d'haver anat a raure a un poble amb poques aficions literàries i amb poques inquietuds socials. Ara amb el llibre de poemes a mà, entremig dels de prendre i deixar, perquè sempre plau donar-els-hi una mirada, aconseguirem que més enllà del temps ens fem, com a justa reparació, una mútua i perdurable companyia.

Antònia Buixadé